

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Mesteri képzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (2013-2014.)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		Irodalomszociológia LMM1103					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			T. Szabó Levente				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			T. Szabó Levente				
2.4 Tanulmányi év	Mest	2.5 Félév	1	2.6. Az értékelés módja	összetett	2.7 A tantárgy típusa	Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám		melyből: 3.5 előadás		3.6 szeminárium/labor	
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					
Konzultáció					
Vizsgák					
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					
3.8 A félév össz-óraszama					
3.9 Kreditszám		7			

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• előadóterem, vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.1 • C 6.4 • C 6.5
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT2

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy hiánypótló jellegű, a bölcsész alapképzésből kimaradt ilyen jellegű diszciplínákat pótlandó tágas bevezető az irodalom- és művészetszociológiák legfontosabb kortárs témaköreibe és problémafelvetéseibe – minden félévben eltérő hangsúlyokkal.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A tárgy a szociológiai gondolkodás friss kutatásainak irodalomtudományi alkalmazhatóságát kívánja megismertetni a hallgatókkal, alkalmazott, gyakorlatias módon, de eközben módszertanilag is visszakapcsolja a legfontosabb kortárs irodalomszociológiai irányzatokat a társtudományokhoz.</p> <p>A 2013-2014. egyetemi évben a tárgy két kiemelt, nagyobb hangsúllyal szereplő témaköre: az irodalmi többnyelvűség, illetve az összehasonlító és világirodalom irodalomszociológiai nézőpontból.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mire jó az alkalmazott irodalomtudomány?	Problémafelvetés és az irodalomolvasó hallgatók érintettségének kiderítése	
2. Alkalmazott irodalomtudomány és kulturális politikák a mindennapokban	Problémacentrikus, gyakorlati jellegű	
3. Miről árulkodik az olvasás és az olvasni tudás? Az olvasásszociológia és „tárgya”: az olvasás története, változó fogalmi, mérésének és értelmezésének nehézségei. Médium és olvasás az olvasásszociológiában.	Idem	
4. Foglalkozása: író. Mit jelent és hogyan lehet írónak és művésznak lenni a szakmai identitásra alapozott társadalomban és előtte?	Idem	
5. Foglalkozása: író. Az irodalmi piac történeti és jelenkori vizsgálatai a szerzői jogtól az irodalmi feketepiac kutatásáig	Idem	
6-8. Milyen az író, ha több nyelven ír? Az irodalmi többnyelvűség	Idem	

története mint irodalomszociológiai probléma		
9. Milyen az író és a művész, ha csoportban van? Az irodalmi és művészeti csoportok szociológiája		
10. Milyen a művész, ha ideologikus? Irodalomszociológia és eszmetörténet	Idem	
11. Egy régi dilemma irodalom- és művészetszociológiai keretben: tanulható-e / tanítható-e az irodalom és művészet (alkotása, befogadása)? 12-13. Az összehasonlító és világirodalom kutatása irodalomszociológiai keretben az új fordítástörténettől az irodalmi hírnév szociológiáig 14. Új médiumok, új irodalomszociológiák? A <i>digital humanities</i> és az irodalomszociológia		
8.2 Szeminárium		
<p>1. Mire jó a cultural policy és hogyan készítsünk kulturális politikai dokumentumokat?</p> <p>2. Irodalmi kalózok? A szerzői jog története és a szerzőség mibenlétének kutatása</p> <p>T. Szabó Levente, A modern magyar szerzőség feltalálása és ideológiái: a szerzői jog első magyar törvényéről, <i>Helikon. Irodalomtudományi Szemle</i> 2011/4., 570-591.</p> <p>(fakultatív: Bodó Balázs, <i>A szerzői jog kalózai</i>, Typotex, 2011, 21-48.)</p> <p>3. Az irodalmi többnyelvűség mint poétikai probléma</p> <p>T. S. Eliot: <i>The Waste Land</i></p> <p>(fakultatív: Leonard Forster: <i>The Poet's Tongues: Multilingualism in Literature</i>, Cambridge University Press, 1970, 51-73. – a Stefan George és R. M. Rilke többnyelvűségéről szóló fejezet)</p> <p>4. Az irodalmi többnyelvűség kortárs irodalomszociológiai olvasatai</p> <p>Dávidházi Péter, <i>Egy nemzeti tudomány születése. Toldy Ferenc és a magyar irodalomtörténet</i>, Akadémiai-Universitas, Budapest, 2004, 57-147.</p> <p>5. A nemzetépítés és az irodalmi nacionalizmus mint irodalomszociológiai probléma</p> <p>Margócsy István, <i>Nép és irodalom. Tézismondatok és alapkérdések</i> = M. I., Petőfi-kísérletek. Tanulmányok Petőfi Sándor életművéről, Kalligram, Pozsony, 2011, 415-431.</p> <p>(fakultatív: LEERSEN, Joep, "Viral Nationalism: Romantic</p>	Didaktikai módszerek	Megjegyzések

intellectuals on the move in 19th-century Europe". *Nations and Nationalism* 17/2, 2010, 257-71.)

6. Az új fordítástörténet lehetőségei

Az 1870-es évek magyar Dante-fordításának és az erről folyó vitának a szövegei

7. Miért hasznos a digital humanities az irodalomszociológia számára?

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az Irodalom- és művészetszociológia c. tárgy jelenlegi formájában az irodalomnak és művészeteknek a legváltozatosabb társadalmi környezeteire és felhasználásaira kívánja érzékenyíteni a hallgatókat.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás			
10.5 Szeminárium			

10.6 Minimális követelmények

A kötelező szemináriumi írásbeli gyakorlatokon és olvasmányokon túlmenően - a hallgatók eltérő érdeklődését, igényét és szakosodását figyelembe véve -, a kötelező irodalmat három olvasmánycsomagba rendeztem. Az elsőben módszertani értékkel bíró tanulmányok, a másodikban ugyanilyen jellegű könyvek, a harmadikban pedig idegen nyelvű tanulmányok és könyvek találhatók. (Abban az esetben, ha a hallgató a jegyzékben szereplő világnyelvek egyikén – azaz angolul, németül, franciául - sem olvas, egyeztetés révén valamely általa ismert nyelvből választunk szakirodalmat.) Mindenik olvasmánycsomagból *egy* kell választani igény és érdeklődés függvényében.

A tantárgy érdemjegyének összetétele: szemináriumi írásbeli feladatok, elemzések (25%), aktív szemináriumi részvétel (25 %), rövid, kétoldalas bibliográfiai esszé (critical review) az elolvasott szakirodalom valamelyikéről (10 %) és félév végi vizsgabeszélgetés (40 %)

1. olvasmánycsomag

Bourdieu, Pierre, A tiszta esztétika keletkezéstörténete, ford. Keresztúrszki Ida = *A háló, a halászok és a halak. Tanulmányok a mezőelmélet, a rendszerelmélet és az irodalomtörténet-írás néhány kapcsolódási pontjáról*, szerk. Rákai Orsolya, Osiris – Pompeji, Budapest – Szeged, 2001, 7-50.

Keresztúrszki Ida, "de azért nem írok gyárilag". *A folytatásos regényközlés megjelenése a kultúrtermékek 19. századi magyar piacán* = klasszikus – magyar – irodalom – történet. Tanulmányok, Tiszatáj Könyvek, Szeged, 2003, 171-194.

Labádi Gergely, *Zadi, Zádig, Cserei. Tudásformák a magyar regényben 1800 körül*, Filológiai Közöny 2012 / 4., 369-395.

Lakatos Éva: *Sikersajtó a századfordulón. Sajtótörténeti megközelítések*, Balassi – OSZK, Bp., 2004., 51-69, 95-113. (A postakürttől a rikkancsokig, Az utcai terjesztés forradalma és A példányszám növelésének új útjai a XIX. és a XX. század fordulóján c. tanulmányok)

Lepényes, Wolf *Irodalom és tudomány közt félúton. A szociológia születése*, Szociológiai Figyelő 2001. szeptember

53-61.

Mazsu János, *A dualizmuskori értelmiség társadalmi forrásainak főbb változási tendenciái*, Történelmi Szemle 1980/2., 289-308.

Szilágyi Márton, Irodalom és üzlet. Csokonai Vitéz Mihály könyvkiadói és könyvteresztői stratégiája a 18-19. század fordulóján, *Korall* 43. sz., 107-121.

Törő Gyöngyi, *Petőfi anyagi helyzete* = Tanulmányok Petőfiről, szerk. Pándi Pál – Tóth Dezső, Akadémiai, Bp., 1962, 41-90.

T. Szabó Levente, *Az írói nyugdíj és írói munkanélküliség feltalálása és a modern irodalmár hivatás kimunkálása*, Irodalomtörténet 2008/2., 347-376.

Thompson, Edward P., *Az idő, a munkafegyelem és az ipari kapitalizmus = Időben élni. Történeti-szociológiai tanulmányok*, vál. Gellériné Lázár Mária, Akadémiai, Bp., 1990, 60-116.

2. olvasmánycsomag:

Bodolay Géza: *Irodalmi diáktársaságok 1785-1848*, Akadémiai Kiadó, Bp., 1963.

Bernier, Georges: *Arta și comerțul*, trad. Ileana Șoldea, Meridiane, Bukarest, 1979.

Charle, Christopher, *Intelectualii în Europa secolului al XIX-lea*, trad. Tudor Vlădescu, Institutul European, 2002.

Csáky Móric, *Az operett ideológiája és a bécsi modernség. Kultúrtörténeti tanulmány az osztrák identitásról*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Chartier, Roger, *Lecturi și cititori în Franța Vechiului Regim*, Ed. Meridiane, București, 1997.

Elias, Norbert, *Mozart. Egy zseni szociológiája*. Európa, Bp., 2000.

Földényi F. László, *Melankólia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992 (2.)

Hites Sándor, „*még dadogtak, mikor ő megszólalt*”: *Jósika Miklós és a történelmi regény*, Bp., Universitas, 2007.

Kerényi Ferenc, *Pest vármegye irodalmi élete (1790-1867)*, Budapest, 2002.

Knapp Éva: *Irodalmi emblematika Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Universitas, Bp., 2003.

Reinhart Koselleck, *Conceptele și istoriile lor. Semantica și pragmatica limbajului social-politic*, trad. Gabriel H. Decuble și Mari Oruz, Ed. Art, 2009.

Kovács I. Gábor, *Kis magyar kalendáriumtörténet. A magyar kalendáriumok történeti és művelődésszociológiai vizsgálata*, Akadémiai, Bp., 1989.

Szilágyi Márton, *Lisznai Kálmán. Egy 19. századi írói életpálya társadalomtörténeti tanulságai*, Argumentum, Budapest, 2001.

Takáts József, *Modern magyar politikai eszmetörténet*, Osiris, Budapest, 2007.

3. olvasmánycsomag:

Bourdieu, Pierre, *Les règles de l'art : genèse et structure du champ littéraire*, Seuil, 1992.

St Clair, William, *The Reading Nation in the Romantic Period*, Cambridge: Cambridge U. P., 2004.

Darnton, Robert, *The Business of Enlightenment. A Publishing History of the Encyclopédie 1775-1800*, Harvard

university Press, 1979,

Dörner, Andreas, *Literatursoziologie: Literatur, Gesellschaft, politische Kultur*, 1999.

Forster, Leonard, *The Poet's Tongues: Multilingualism in Literature*, Cambridge University Press, 1970.

Fügen, Norbert, *Gesellschaft und Literatur: Aufsätze zur Literatursoziologie*, Dr. Kovac Verlag, 1994.

Lamping, Dieter: *Die Idee der Weltliteratur. Ein Konzept Goethes und seine Karriere*. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart, 2010.

Wolf Lepenies: *Saint-Beuve. Auf der Schwelle zur Moderne*. München, 1997.

Meyer-Krentler, Eckhardt, 'Wir vom Handwerk'. *Wilhelm Raabe als Berufsschriftsteller = Vom Wort der Arbeit. Zur literarischen Konstitution des Wertkomplexes 'Arbeit' der in der deutschen Literatur (1770-1930)*, hrsg. Harro Segeberg, Max Niemayer Verlag, Tübingen, 1991, 204-230.

Parinét, Élisabeth, *Une histoire de l'édition a l'epque contemporaine (XIXe-Xxe siecle)*, Éditions du Séuil, 2004.

Sayre, Robert, *La sociologie de la littérature. Histoire, problématique, synthèse critique*, L'Harmattan, Paris, 2011.

Waller, Philip, *Writers, Readers and Reputations. Literary Life in Britain 1870-1918*, Oxford University Press, 2006.

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar	Semnătura titularului de curs practic
5.06.2013			

Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament
15.06.2013	

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății